

درس ۱۱ ورود اسلام به ایران

- ✓ پادشاهی خسرو پرویز بر ایران هنگام ظهور اسلام
- ✓ نپذیرفتن دعوت پیامبر توسط خسرو پرویز
- ✓ قتل خسرو پرویز به دست پسرش، آشفته‌گی دربار ساسانی و پادشاهی ۱۰ نفر در مدت ۴ سال
- ✓ تضعیف روحیه سپاهیان و کاهش توان جنگی به خاطر شورش‌های فرماندهان
- ✓ نارضایتی مردم از حکومت ساسانی به دلیل وجود نظام طبقاتی، بی‌عدالتی و مالیات‌های سنگین
- ✓ از بین رفتن بخش‌های وسیعی از زمین‌های حاصلخیز بین‌النهرین بر اثر طغیان رودهای دجله و فرات و شکسته شدن سدها
- ✓ قحطی و شیوع بیماری‌های طاعون و وبا

اوضاع ایران در
آستانه حمله مسلمانان

چگونگی فتح ایران و سقوط ساسانیان:

- ✓ صدور فرمان حمله به مرزهای ایران و روم شرقی توسط ابوبکر و فتح قسمتی از بین‌النهرین
- ✓ در زمان عمر سپاه بزرگ مسلمانان، ارتش ساسانی را در نبرد قادسیه شکست داده و رستم فرخزاد فرمانده سپاه کشته و تیسفون پایتخت ساسانی با گنجینه‌ای از غنایم به تسخیر اعراب در آمد.
- ✓ چند سال بعد در نهاوند ضربه نهایی بر پیکر ارتش ساسانی وارد و یزدگرد سوم آخرین پادشاه ساسانی فرار و پس از آن شهرها یکی پس از دیگری به تصرف اعراب در آمدند.
- ✓ با ورود اعراب به خراسان یزدگرد سوم در مرو به قتل رسید و امپراطوری ساسانی پس از ۴۰۰ سال به پایان رسید.

ایران در زمان امویان:

- ✓ حکومت امویان در شهر شام بر پایه خشونت و ظلم بنا شد و اشراف و سران قبایل بر بیشتر ولایات ایران حکومت می‌کردند.
- ✓ بنی‌امیه به قوم ونسب خود، فخر فروشی می‌کردند (برخلاف نظر قرآن که برتری انسان را به تقوا و پرهیزگاری میدانند) قوم عرب را برتر از سایرین می‌پنداشتند و اقوام غیر عرب (ایرانیان) مورد تحقیر و توهین قرار می‌گرفتند. و اجازه نداشتند مقام و مناصب مهم را عهده دار شوند
- ✓ در دوران بنی‌امیه امام حسن، امام حسین، امام سجاد و امام باقر (ع) به شهادت رسیدند و شیعیان آزار و اذیت فراوانی را تحمل کردند.
- ✓ ایرانیان که از ظلم و ستم و قوم‌گرایی امویان به ستوه آمده بودند از هر فرصتی برای قیام و شورش استفاده کردند. از جمله وقتی مختار ثقفی در کوفه به خونخواهی امام حسین (ع) قیام کرد ایرانیان با شور و شوق به او پیوستند.

ایران در زمان عباسیان:

- ✓ خاندان عباسیان از مخالفان بنی‌امیه بودند. در اواخر حکومت بنی‌امیه، آنان نمایندگانی را به نقاط مختلف فرستادند و مردم را به قیام علیه بنی‌امیه و حکومت یکی از افراد خاندان پیامبر دعوت کردند. ایرانیان به ویژه خراسانیان دعوت آنان را پذیرفتند.
- ✓ سرانجام ابومسلم، سردار ایرانی در خراسان قیام کرد و توانست امویان را شکست دهد و سفاح از خاندان بنی‌عباس را به خلافت برساند.
- ✓ منصور دومین خلیفه عباسی شهر بغداد را بنا و مرکز خلافت عباسیان قرار داد.
- ✓ عباسیان در ظلم و ستم دست کمی از امویان نداشتند. منصور، هارون و مأمون و متوکل امامان شیعه را بشارت رساندند
- ✓ خلفای عباسی بر خلاف امویان، از ایرانیان در سمت‌های مهمی چون وزارت و فرماندهی سپاه و حکومت شهرها استفاده می‌کردند.
- البته بسیاری نیز سرنوشت تلخ و ناگواری داشتند. مانند منصور که ناجوانمردانه، ابومسلم خراسانی را به قتل رساند و خاندان برمکیان که از خاندان‌های مشهور ایرانی زمان هارون عهده دار وزارت و حکومت ولایات شدند ولی ناگهان وی دستور برکناری و قتل آنان را داد.

ایرانیان و اسلام:

- ✓ سلمان فارسی اولین ایرانی مسلمان در مدینه که پیشنهاد حفر خندق در جنگ احزاب را داد و پیامبر در باره او فرمود: «سلمان از اهل بیت ماست»
- ✓ ایرانیان پس از آشنایی با دین اسلام، داوطلبانه آن را پذیرفتند. پیام اسلام برابری و برادری بود، این پیام برای ایرانیان که از امتیازات طبقاتی اشراف ناخشنود بودند، جذابیت فراوانی داشت.
- ✓ اخلاق و رفتار پیامبر (ص) و امامان نقش مهمی در علاقه‌مندی ایرانیان به دین اسلام داشت.
- ✓ امام علی (ع) در دوران حکومت خود هیچ برتری و امتیازی برای اعراب نسبت به غیر اعراب در نظر نمی‌گرفت. از اینرو ایرانیان علاقه و ارادت خاصی به آن حضرت و فرزندان او پیدا کردند.
- ✓ حضور امام رضا (ع) و خواهرش حضرت معصومه (س) و برادرشان حضرت شاهچراغ و دیگر امامزادگان تاثیر زیادی بر توجه و گرایش مردم ایران به دین اسلام داشت.